

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI Oliy Ta'lim, Fan va InnoVatsiyalar Vazirligi

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti

Fan o'qituvchi haqida ma'lumot

Mualliflar:	Djumayev Asqar Xaydarovich – "Raqamli iqtisodiyot" kafedrası katta o'qituvchisi;
Elektron pochta:	askardjumayev@gmail.com Tel.: +998915265950
Tashkilot:	SamISI "Raqamli iqtisodiyot" kafedrası
Taqrizchilar:	Isxakova S.A. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti "Raqamli iqtisodiyot" kafedrası dotsenti, PhD. Arabov N.U. – Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetining "Inson resurslarini boshqarish" kafedrası mudiri, iqtisod fanlari doktori, prof.

Ushbu Sillabus institut o'quv kengashi tomonidan tuzilgan, 2024 yil 29 avgustdagi I-sonli majlis bayoni bilan tasdiqlangan.

"Raqamli iqtisodiyot" kafedrasining 2024 yil 29 avgustdagi I-sonli majlis bayonnomasi bilan tasdiqlangan.

O'quv-uslubiyat bo'limi boshlig'i:
Buxgalteriya hisobi va menejment fakulteti dekani:

Shodmonov I.E.

Abiyev J.N.

Bank va moliyaviy xizmatlar fakulteti dekani:

Pardayev O.M.

Ikkinchi va kechki ta'lim bo'limi boshlig'i:

Samandarov R.D.

"Raqamli iqtisodiyot" Kafedrası mudiri:

Mirzayev Q.J.

Muallif:

Djumayev A.X.

«TASDIQLAYMAN»

O'quv ishlar bo'yicha prorektor

T.S. Sharipov

« 25 » 08 2024 yil

YASHIL IQTISODIYOT

SILLABUS

Kunduzgi va kechki ta'lim shakli uchun

Ta'lim sohasi:

400000- Biznes, boshqaruv va huquq

Ta'lim yo'nalishi:

410000- Biznes va boshqaruv

Ta'lim yo'nalishi:

60410100 – Buxgalteriya hisobi va audit

(tarmoqlar bo'yicha)

60410500-Bank ishi va audit

Modul / FAN SILLABUSI

Buxgalteriya hisobi va menejment fakulteti
Bank va moliyaviy xizmatlar fakulteti
Ikkinchi va kechki ta'lim bo'limi
Ta'lim yo'nalishi: 60410100 – Buxgalteriya hisobi va
audit (tarmoqlar bo'yicha)
60410500-Bank ishi va auditi

Fanning nomi:	Yashil iqtisodiyot
Fanning turi :	Tanlov
Fanning kod:	GRECCO6
Yil:	2
Semestr:	3
O'qitish shakli:	Kunduzgi va kechki
semestr mashg'ulotlari uchun ajratilgan soatlar:	150
Ma'ruza	30
Amaliy mashg'ulotlar	30
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	90
Kredit miqdori:	5
Baholash shakli:	Imtihon
Ta'lim tili:	O'zbek

Fanning maqsadi (FM)	
FM1	“Yashil iqtisodiyot” kursini o'rganishdan maqsad talabalarga iqtisodiy bilimlarning nazariy asoslari, yashil iqtisodiyotning asosiy tushunchalari va kategoriyalari, iqtisodiy qonunlar va tamoyillarni o'rgatish hamda ularni amaliyotda qo'llash ko'nikmalarini shakllantirishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur bo'lgan asosiy bilimlar	
1.	ECONTH106 Iqtisodiyot nazariyasi
2.	II405 Investitsiya va innovatsiyalar
3.	FINGOV204 Davlat moliyasi

Ta'lim natijalari (TN)	
Bilim nuqtai nazaridan:	
TN 1	Yashil iqtisodiyot fani bo'yicha nazariy bilimlarni, amaliy ko'nikmalarni, yashil iqtisodiyotni xalqaro tamoyillarini bilish, atrof-muhitni muhofaza

TN 2	qilishga uslubiy yondashuvni egallash. Yashil iqtisodiy rivojlanish bo'yicha ilmiy dunyoqarashni, atrof-muhitni muhofaza qilish asoslarini shakllanishi;
TN 3	Yashil iqtisodiyotni shakllantirishning texnologik hisob-kitoblarni bajarish, o'z fikr va xulosalarini asoslash uchun o'quvchilar tafakkurini shakllantirish va rivojlantirish.
TN 4	Yashil iqtisodiyot fani bo'yicha olingan nazariy va amaliy bilimlarni amaliyotda qo'llash qobiliyatini shakllanishi.
Olingan ko'nikmalar nuqtai nazaridan:	
TN 5	Yashil iqtisodiyotning asosiy tushunchalarini tushunish; yashil iqtisodiyotning nazariy asoslari, maqsad va tamoyillarini bilish;
TN 6	Yashil iqtisodiyotni shakllanishi jarayonlarida biznesning ijtimoiy mas'uliyatini tushunish va tashkilotlarning barqaror rivojlanishini yashil iqtisodiyot tamoyillarini asosida boshqarish ko'nikmalari;
TN 7	yashil iqtisodiyotni shakllantirish jarayonlarini mukammal bilish va uning uslublarini qo'llash ko'nikmalariga ega bo'lish;
TN 8	Yashil iqtisodiyotni shakllanishi jarayonlarida energiya tejovchi texnologiyalarni bilish va joriy etish hamda qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanish ko'nikmalariga ega bo'lish;
TN 9	Tabiiy resurslardan oqilona foydalanish, chiqindilarni turlari bo'yicha farqlay olish va ularni qayta ishlash texnologiyalari haqida bilim va ko'nikmalarga ega bo'lish.

Fanning tarkibi:	
O'qitish Shakli: Ma'ruza (M)	
M 1	“Yashil iqtisodiyot” fanining predmeti va vazifalari
M 2	Barqaror rivojlanishni ta'minlashda yashil iqtisodiyotning roli
M 3	“Yashil iqtisodiyot” ga o'tish zarurati, tamoyillari va dastaklari.
M 4	Cheklangan resurslar va “yashil iqtisodiyot” ga o'tish zarurati.
M 5	“Yashil iqtisodiyot” ni baholash amaliyoti va ko'rsatkichlari
M 6	Yashil iqtisodiyotga o'tish siyosati.
M 7	“Yashil iqtisodiyot” ni tavsiflovchi ko'rsatkichlarning mohiyati.
M 8	Xalqaro tashkilotlarning “yashil iqtisodiyot” ni baholashga yondashuvi: umumiy va boshqacha
M 9	Yashil iqtisodiyotga o'tishni moliyalashtirish.
M 10	Yashil moliya tizimining tuzilishi va joriy etilishi
M 11	Yashil energiya barqaror iqtisodiy rivojlanish omili sifatida
M 12	Yashil energiya rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar
M 13	Yashil iqtisodiyotning axborot resurslari.
M 14	“Yashil iqtisodiyot” uchun inson kapitalini shakllantirish.

MT5	Yashil iqtisodiyotga asoslangan qishloq xo'jaligini barqaror rivojlantirish	2
Jami		30
O'qitish Shakli: Amaliy (A)		
A1	"Yashil iqtisodiyot" fanining predmeti va vazifalari	2
A2	Barqaror rivojlanishni ta'minlashda yashil iqtisodiyotning roli	2
A3	"Yashil iqtisodiyot" ga o'tish zarurati, tamoyillari va dastaklari.	2
A4	Checklangan resurslar va "yashil iqtisodiyot" ga o'tish zarurati.	2
A5	"Yashil iqtisodiyot" ni baholash amaliyoti va ko'rsatkichlari	2
A6	Yashil iqtisodiyotga o'tish siyosati.	2
A7	"Yashil iqtisodiyot" ni tavsiflovchi ko'rsatkichlarning mohiyati.	2
A8	Xalqaro tashkilotlarning "yashil iqtisodiyot" ni baholashda umumiy va alohida yondashuvi.	2
A9	Yashil iqtisodiyotga o'tishni moliyalashtirish.	2
A10	Yashil moliya tizimining tuzilishi va joriy etilishi	2
A11	Yashil energiya barqaror iqtisodiy rivojlanish omili sifatida	2
A12	Yashil energiya rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar	2
A13	Yashil iqtisodiyotning axborot resurslari.	2
A14	"Yashil iqtisodiyot" uchun inson kapitalini shakllantirish.	2
A15	Yashil iqtisodiyotga asoslangan qishloq xo'jaligini barqaror rivojlantirish	2
Jami		30
Hammasi		60

Ta'lim strategiyasi

"Yashil iqtisodiyot" fanini o'qitish kredit tizimi bo'yicha o'qishda ma'ruzalar, amaliy mashg'ulotlar, taqdimotlar, shuningdek, mustaqil bajarish uchun topshiriqlarni o'z ichiga oladi. Ma'ruzada ko'rsatilgan mavzular bo'yicha nazariy va amaliy ma'lumotlar berilib, amaliy ish uchun o'quv materiallari taqdim etiladi, amaliy ishlarni bajarish va natijalarni hisoblash tartibi tushuntiriladi. Talabalar fan bo'yicha o'quv materiallarini auditoriyada o'rganadilar va mustaqil ishlar talabalar tomonidan individual ravishda amalga oshiriladi. Talabalar uchun quyidagi materiallar mavjud:

- ma'ruza matnlari elektron shaklda;
- Har bir mavzu bo'yicha taqdimot slaydlari;
- Amaliy mashg'ulotlarni bajarish bo'yicha ko'rsatmalar;
- har bir fan mavzusi bo'yicha topshiriq va test mashqlari;
- Darslik va o'quv qo'llanmalar elektron shaklda.

Nazariy tayyorgarlik jarayonida talabaga fanga oid zarur tushunchalar beriladi. Talabalar mavzuni yanada mustahkamlash uchun taqdimotlar, darsliklar, o'quv qo'llanmalar va bosliq o'quv materiallaridan foydalanishlari tavsiya etiladi. Har bir mavzudan so'ng o'quvchilarning fanlarni o'zlashtirganliklarini tekshirish uchun test topshiriladi.

Amaliy mashg'ulotlar davomida talabalarga har bir mavzu bo'yicha topshiriqlarni bajarish bo'yicha materiallar, taqdimotlar va yo'riqnomalar hamda mavzuni o'zlashtirishlarini tekshirish uchun topshiriqlar beriladi.

Yakuniy imtihonga fanning barcha mavzularini to'liq o'zlashtirgan va baho olgan talabalar ruxsat etiladi.

№	Mustaqil ta'lim	Soatlar miqdori
MT1	"Yashil iqtisodiyot" fanining predmeti va vazifalari	4
MT2	Barqaror rivojlanishni ta'minlashda yashil iqtisodiyotning roli	4
MT3	"Yashil iqtisodiyot" ga o'tish zarurati, tamoyillari va dastaklari.	2
MT4	Checklangan resurslar va "yashil iqtisodiyot" ga o'tish zarurati.	4
MT5	"Yashil iqtisodiyot" ni baholash amaliyoti va ko'rsatkichlari	4
MT6	Yashil iqtisodiyotga o'tish siyosati.	4
MT7	"Yashil iqtisodiyot" ni tavsiflovchi ko'rsatkichlarning mohiyati.	2
MT8	Xalqaro tashkilotlarning "yashil iqtisodiyot" ni baholashda umumiy va alohida yondashuvi.	4
MT9	Yashil iqtisodiyotga o'tishni moliyalashtirish.	4
MT10	Yashil moliya tizimining tuzilishi va joriy etilishi	2
MT11	Yashil energiya barqaror iqtisodiy rivojlanish omili sifatida	4
MT12	Yashil energiya rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar	2
MT13	Yashil iqtisodiyotning axborot resurslari.	4
MT14	"Yashil iqtisodiyot" uchun inson kapitalini shakllantirish.	4
MT15	Yashil iqtisodiyotga asoslangan qishloq xo'jaligini barqaror rivojlantirish	4
MT16	O'zbekistonda organik qishloq xo'jaligini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari	2
MT17	Milliy iqtisodiyotning yashil rivojlanishini ijtimoiy jihatlar:	4
MT18	Milliy iqtisodiyotni yashil rivojlanishining iqtisodiy jihatlar:	4
MT19	"Yashil iqtisodiyot" ga o'tish tamoyillari.	4
MT20	O'zbekiston Respublikasida milliy iqtisodiyotni yashil rivojlantirishning ekologik va ijtimoiy shart-sharoitlari	2
MT21	O'zbekiston Respublikasida milliy iqtisodiyotni yashil rivojlantirishning siyosiy va huquqiy shart-sharoitlari	4
MT22	Yashil ish o'rinlari va ta'lim o'rnatidagi o'zaro bog'liqlik	4
MT23	"Yashil iqtisodiyot" va "yashil o'sish"	4

MT24	"Yashil iqtisodiyot"ni tavsiflovchi ko'rsatkichlarning mohiyati.	4
MT25	"Yashil iqtisodiyot"ga yondashuvlarni tavsiflovchi ko'rsatkichlar tizimini aniqlash.	4
MT26	"Yashil iqtisodiyot"ning o'sishini ta'minlaydigan iqtisodiy o'sishning zamonaviy modellari va ularning iqtisodiy ko'rsatkichlari	2
Bec10		90

ASOSIY ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – T., 2019.
2. O'zbekiston Respublikasi "Er kodeksi" to'g'risidagi qonun. – T.: "Adolat", 1998.
3. O'zbekiston Respublikasi "Davlat Yer kadastri" to'g'risidagi qonun. – T.: "Adolat", 2019.
4. O'zbekiston Respublikasi "Tabiatni muhofaza qilish to'g'risida"gi qonun, 2010.
5. Vahobov A.V., Xojibakiev Sh.X., Toshmatov Sh.A., Bo'taboyov M.T. Yashil iqtisodiyot. Darslik. – T.: "Universitet". 2020. 296 bet.
6. Sh.A.Mutalov, T.T.Tursunov, M.M. Niyozova, K.M. Odilova, B.Z. Zaitidinova, A.A. Maqsudova. "Sanoat ekologiyasi (atrof-muhitni muhofaza qilish)". Darslik. "O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi"
7. Turojonov S.M. va boshqalar. Sanoat chiqindilarini qayta ishlash texnologiyasi. – Darslik. T.: Faylasuflar jamiyati. 2011. 180 bet.
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 21-aprelda imzolangan "Ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish sohasida davlat boshqaruvi tizimini takomillashtirish to'g'risida"gi PF-5024-son farmoni. www.lex.uz
9. O'simlik dunyosi obektlaridan foydalanish va o'simlik dunyosi obektlaridan foydalanish sohasida ruxsat berish tartib-taomillaridan o'tish tartibi to'g'risidagi nizomga 19-ilova.

QO'SHIMCHA ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Qishloq xo'jaligi vazirligi ma'lumotlari.
2. O'zbekiston Respublikasi Suv xo'jaligi vazirligi ma'lumotlari.
3. O'zbekiston Respublikasi Yer resurslarining holati to'g'risida Milliy hisobot. 2016.
4. Ergashev T., Ergashev A. Ekologik xavfsizlik atrof-muhitdagi shaxsdir. – O'quv qo'llanma. T.: Chinor ENK, 2007. 155 b. 104
5. Avazov Sh.M. Ekologiya va atrof-muhit muhofazasi.–T.: ILM- ZIYO, 2013.

Internet saytlari:

1. www.gov.uz - O'zbekiston Respublikasi hukumat portali.
2. www.mf.uz - O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi rasmiy sayti.
3. www.sbu.uz - O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki rasmiy sayti.
4. www.soliq.uz - O'zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo'mitasi rasmiy sayti.
5. www.stat.uz - O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi rasmiy sayti.

6. www.lex.uz - O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.

Talabalarining fanni o'zlashtirishini nazorat qilish uchun quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 ball olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga mos kelishi kerak:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq qamrab oladi;
- ilmiy xususiyat va mantiqni saqlab qolgan holda ilmiy mavzularni taqdim etishda ilmiy xatolar va chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- fandagi fan materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyatini aniq tushunadimi;
- fan doirasida mustaqil va erkin fikrlash qobiliyatini namoyon qila oladi;
- savollarga aniq va aniq javob berish;
- konspekt puxta tayyorlangan bo'lsa;
- va aniq bajarilgan mustaqil topshiriqlar;
- fanga oid qonunlar va boshqa huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharhlay olsa.

b) 4baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi kerak:

- ilmiy mavzularni tavsiflashda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymaydi;
- fan mazmunining amaliy ahamiyatini tushundimi;
- o'quv rejasida doirasida fan bo'yicha berilgan topshiriqlar va topshiriqlar;
- fan savollariga to'g'ri javob bera oladi;
- agar u mavzu bo'yicha konspektni diqqat bilan tuzgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni bajarganmi;
- fanga oid qonunlar va boshqa huquqiy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

c) 3 ball olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi kerak:

- agar u fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fanga oid mavzularni tor doirada tushuntirish va tushuntirishda qandaydir chalkashlikka yo'l qo'yiladimi;
- bayonot ravon emas;
- ilmiy savollarga murakkab va chalkash javoblarni olsangiz
- agar mavzu bo'yicha matn to'g'ri formatlanmagan bo'lsa.

d) Quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqsiz 2 ball bilan baholanishi mumkin:

- fan o'qitishga tayyorgarlik bo'lmasa;
- fan o'rgatish haqida tasavvurga ega bo'lmasa;
- agar u mavzu matnlarini boshqalardan ko'chirganligi sezilsa;
- fan matnida jiddiy xato va noaniqliklar mavjud;
- fanga oid savollarga javob bo'lmasa;
- fanni bilmasa.